

ค ำ ส อ น จ ำ ก

นะฮฺญุลบะลาเฆาะฮฺ

ท่านอิมามอะลี บินอะบีฏอลิบ(อ.)

สาส์น

(หมายเหตุ) เพื่อความเหมาะสมบางประการ ทางกอง บ.ก. 'สาส์นอิสลาม' จำเป็นจะต้องคัดเลือกคุณพระบางเรื่องของท่านอิมามอะลี(อ) มานำเสนอ ก่อน ส่วนเรื่องที่ย้ำไปนั้น ทางเรา จะได้นำเสนอในรูปของหนังสือ 'นะฮฺญุลบะลาเฆาะฮฺ ฉบับแปล' เป็นเล่มสมบูรณ์ ในโอกาสต่อไป อินชาอัลลอฮฺ ออึ่ง เราจะคงหมายเลขคุณพระ ะละลาม หรือ กิตาบไว้ตามเดิม เพื่อความสะดวกในการค้นหาจากตัวบทภาษาอาหรับ

'คำสอนจากนะฮฺญุลบะลาเฆาะฮฺ'นี้ แปลมาจาก 'นะฮฺญุลบะลาเฆาะฮฺ' ซึ่งท่านอัช-ชะรีฟ ชัยยิดอะบูลชะฮัน มุฮัมมัด รอฎี บินชะฮัน อัล-มุชาวี (ร.ฮ.) ได้รวบรวมคำปราศรัย(คุณพระฮฺ) คำพูด(ะละลาม)และสาส์น(กิตาบ)ของท่านอิมามอะมีร์ลุมูมิหนะลี บินอะบีฏอลิบ(อ.) ที่มีไปยังบุคคลกลุ่มต่าง ๆ หนึ่งข้อความในวงเล็บ คือคำอธิบายโดยนักอธิบายนะฮฺญุลบะลาเฆาะฮฺ ซึ่งนำมาจากตำราหลายเล่มโดยอุละมาอ์อะฮฺลุซซุนนะฮฺและชีอะฮฺ ส่วนคำอธิบายเชิงอรรถนั้นรวบรวมมาจากตำราประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงอันเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย)

تهذيب الفقراء

أَمَا بَعْدُ ، فَإِنَّ الْأَمْرَ يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ كَقَطْرَاتِ الْمَطَرِ إِلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا قَسِمَ لَهَا مِنْ زِيَادَةٍ أَوْ نَقْصَانٍ ، فَإِنْ رَأَى أَحَدُكُمْ لِأَخِيهِ غَيْرَةً فِي أَهْلِ أَوْ مَالٍ أَوْ نَفْسٍ فَلَا تَكُونَنَّ لَهُ فِتْنَةً ، فَإِنَّ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ مَا لَمْ يَغْشَ دَنَاءَةً تَظْهَرُ فَيَخْشَعُ لَهَا إِذَا ذُكِرَتْ ، وَيُعْرِى بِهَا لِنَامِ النَّاسِ ، كَانَ كَالْفَالِجِ الْيَاسِرِ الَّذِي يَنْتَظِرُ أَوَّلَ فَوْزَةٍ مِنْ قِدَاحِهِ تُوجِبُ لَهُ الْمَغْنَمَ ، وَيُرْفَعُ بِهَا عَنْهُ الْمَغْرَمُ . وَكَذَلِكَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ الْبَرِيءُ مِنَ الْخِيَانَةِ يَنْتَظِرُ مِنَ اللَّهِ إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ : إِمَّا دَاعِيَ اللَّهِ فَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لَهُ ، وَإِمَّا رِزْقَ اللَّهِ فَإِذَا هُوَ ذُو أَهْلِ وَمَالٍ ، وَمَعَهُ دِينُهُ وَحَسَبُهُ . وَإِنَّ الْأَمَالَ وَالْبَيْنَانَ حَرْثَ الدُّنْيَا ، وَالْعَمَلَ الصَّالِحَ حَرْثَ الْآخِرَةِ ، وَقَدْ يَجْمَعُهُمَا اللَّهُ تَعَالَى لِأَقْوَامٍ ، فَحَذَرُوا مِنَ اللَّهِ مَا حَذَرَكُمْ مِنْ نَفْسِهِ ، وَآخَشَوْهُ خَشْيَةً لَيْسَتْ بِتَعْدِيرٍ ، وَاعْمَلُوا فِي غَيْرِ رِيَاءٍ وَلَا سُمْعَةٍ ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعْمَلْ لِغَيْرِ اللَّهِ يَكَلِهِ اللَّهُ لِمَنْ عَمِلَ لَهُ . نَسَأَلُ اللَّهَ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ ، وَمُعَايِشَةَ السُّعْدَاءِ ، وَمُرَافَقَةَ الْأَنْبِيَاءِ .

تأديب الأغنياء

أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّهُ لَا يَسْتَغْنِي الرَّجُلُ - وَإِنْ كَانَ ذَا مَالٍ - عَنْ عَيْرَتِهِ ، وَدَفَاعِهِمْ عَنْهُ بِأَيْدِيهِمْ وَالسِّنِّيهِمْ ، وَهُمْ أَعْظَمُ النَّاسِ حَيْطَةً مِنْ وَرَائِهِ ، وَأَلْمَهُمْ لِشَعْبِهِ ، وَأَعْظَفُهُمْ عَلَيْهِ عِنْدَ نَازِلَةٍ إِذَا نَزَلَتْ بِهِ . وَلِسَانُ الصِّدْقِ يَجْعَلُهُ اللَّهُ لِلْمَرْءِ فِي النَّاسِ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْمَالِ يَرِثُهُ غَيْرُهُ .
أَلَا لَا يَعْدِلُنَّ أَحَدُكُمْ عَنِ الْقَرَابَةِ يَرَى بِهَا الْخِصَاصَةَ أَنْ يَسُدَّهَا بِالذِّي لَا يَزِيدُهُ إِنْ أَمْسَكَهُ وَلَا يَنْقُصُهُ إِنْ أَهْلَكَهُ ، وَمَنْ يَقْبِضْ يَدَهُ عَنْ عَشِيرَتِهِ ، فَإِنَّمَا يَقْبِضُ مِنْهُ عَنْهُمْ يَدًا وَاحِدَةً ، وَتُقْبِضُ مِنْهُمْ عَنْهُ أَيْدٍ كَثِيرَةٌ ، وَمَنْ تَلَّنَ حَاشِيَتَهُ يَسْتَدِيمُ مِنْ قَوْمِهِ الْمَوَدَّةَ

กฎบะฮฺที่ 23

กฎบะฮฺนี้ประกอบไปด้วยการเตือนให้บรรดาคนยากจนได้ขัดเกลาร่างกายของตนเอง เตือนคนรวยให้รู้จักหน้าที่

เตือนคนยากจนให้ขัดเกลาร่างกายตนเอง

“อัมมาบะฮฺดุ, แท้จริง คำสั่ง(กำหนดขอบเขตความสามารถ) ลงมาจากฟากฟ้าสู่แผ่นดิน แจกเช่น การตกของเม็ดฝนลงสู่ทุกชีวิต⁽¹⁾ ตามที่ได้ถูกแบ่งสรรไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นความมากหรือความน้อย ดังนั้น บุคคลหนึ่งในหมู่พวกท่านเห็นพี่น้อง(ผู้ศรัทธา)ของเขาได้รับ(การแบ่งสรรนั้น)มากกว่า (ตนเอง)ในเรื่องครอบครัว(ภรรยาและบุตร) หรือทรัพย์สิน หรือตนเอง(เช่น ตำแหน่ง หน้าที่การงาน) มันก็อย่าได้เป็นเหตุให้เกิดการใส่ร้ายสำหรับเขา⁽²⁾ เพราะ แท้จริงคนที่เป็นมุสลิมนั้นตราบเท่าที่เขายังไม่ได้ออกไปปิดสิ่งอันน่ารังเกียจที่เห็นโจ่งแจ้ง ซึ่งหากได้มีการกล่าวถึงเขาจะรู้สึกอายและคนชั่วในหมู่มนุษย์ถูกรอบอย่างแน่นหนาด้วยสิ่งนั้นละก็ แจกเช่น คนเล่นการพนันที่หวังได้รับชัยชนะซึ่งเขารอคอยชัยชนะตั้งแต่เริ่มแรกที่เล่นโดยหวังที่จะได้ และความชั่วที่ได้ทำไปจะได้รับกำจัด เช่นเดียวกัน คนมุสลิมที่ออกห่างจากการละเมิดก็จะรอคอยหนึ่งในสิ่งที่ดีงามสองอย่างจากอัลลอฮฺ อาจเป็นการร้องเรียกของอัลลอฮฺ(จบชีวิตลง) ดังนั้น สิ่งที่อยู่ ณ อัลลอฮฺนั้นเป็นคุณความดีสำหรับเขา และอาจเป็นปัจจัยยังชีพของอัลลอฮฺ แล้วเขาก็จะเป็นคนมีครอบครัวและทรัพย์สินสมบัติศาสนาและเกียรติยศของเขาก็จะอยู่คู่กับเขา และแท้จริงทรัพย์สินสมบัติและลูกหลานเป็นผลผลิตสำหรับโลกนี้ และการทำงานที่ดีมีคุณธรรมเป็นผลผลิตสำหรับโลกหน้า แน่อนยัง อัลลอฮฺจะทรงรวบรวมมันทั้งสองแก่กลุ่มชนทั้งหลาย จงระวังตัวเองให้ดีในสิ่งที่อัลลอฮฺเตือนให้พวกท่านระวัง จงเกรงกลัว

พระองค์อันเป็นการเกรงกลัวที่ปราศจากการแก้ตัว และจงทำการงานอย่างปราศจากการโอ้อวดและการเยินยอ⁽³⁾ เพราะแท้จริง บุคคลที่ทำการงานเพื่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺนั้น อัลลอฮฺก็จะทรงมอบเขาให้กับบุคคลที่เขาทำงานเพื่อคนนั้น(ให้ไปรับภาคผลจากบุคคลนั้น) เราขอวิงวอนต่ออัลลอฮฺให้ได้ระดับชั้นของผู้พลีชีพในวิถีทางของอัลลอฮฺ ให้ได้ดำรงตนอย่างผู้ที่ได้รับความสมบูรณ์พูนสุข และให้ได้อยู่ร่วมกับบรรดาศาสนทูต(เรียงตามระดับชั้น)

เตือนคนรวยให้รู้จักหน้าที่

โอ้มนุษย์ทั้งหลาย แท้จริง บุคคลหนึ่งต้องพึงพาลูกหลานของเขา-ไม่ว่าเขาจะมีทรัพย์สินสมบัติมากมายปานใดก็ตาม- เขาต้องพึงพาการปกป้องของพวกเขาด้วยมือและลิ้นของพวกเขา พวกเขาเป็นคณกลุ่มใหญ่ที่สุดที่จะคอยสนับสนุนและป้องกันเขาอยู่เบื้องหลัง พวกเขาเป็นคนที่คอยขจัดความสับสนไร้ทิศทางของเขา พวกเขาเป็นคนที่อ่อนโยนที่สุด (คอยปลอบประโลม)เมื่อเขาประสบทุกข์ภัย การมีวาจาสัตย์ (ฉายนามที่ดี)ที่อัลลอฮฺประทานให้กับสำหรับบุคคลทั่วไปแล้ว เป็นสิ่งที่ดีสำหรับเขายิ่งกว่าทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมอบให้เป็นมรดกแก่เขาเสียอีก

พึงสังวรไว้ บางคนในหมู่พวกท่านอย่าได้หันเหออกจากเรือญาติที่เขาเห็นว่าเป็นผู้ขัดสนอย่างมาก จากการสกัดกั้นไม่ให้เรือญาติได้รับสิ่งที่ถ้าเขาได้เก็บออมมันไว้ก็ไม่อาจเพิ่มพูนได้และถ้าเขาได้ใช้จ่ายไปบ้างก็ไม่ทำให้มันขาดตกบกพร่องไป และผู้ใดที่กุมมือของเขาไว้จากกลุ่มชนของเขา(ไม่แจกจ่ายแก่พวกเขา) แน่อนยัง เพียงมือเดียวของเขาเท่านั้นที่ถูกยึดกุมไว้จาก(การไม่แจกจ่ายแก่)พวกเขา แต่ยังมีมืออีกมากมายของพวกเขาก็ถูกยึดกุมไว้จาก(การไม่ได้รับการแจกจ่ายจาก)เขา และใครที่ครอบงำของเขาได้รับการทะนุถนอม (จากเขา) เขาก็จะได้รับความรักความผูกพันจากกลุ่มชนของเขา”

*****

(1) ในตอนเริ่มต้น ท่านอิมามอะลี(อ)ได้ชี้ให้เห็นประเด็นที่ว่า เสมือนดั่งการที่เม็ดฝนตกลงมาจากฟ้าแล้วพื้นแผ่นดินก็จะซึมซาบรับน้ำฝนนั้น ตามความสามารถรับน้ำฝนที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ หลุมบ่อก็จะกักน้ำฝนไว้ ส่วนแบ่งในเรื่องปัจจัยยังชีพของมนุษย์ที่ได้รับจากพระเจ้าเป็นเจ้าก็เช่นเดียวกันย่อมมีความแตกต่างกัน โดยที่มันนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละคนและระบบทางสังคมนั้น ๆ

(2) ณ ที่นี้ ท่านอิมาม(อ)ได้เตือนให้ระวังความอิจฉาริษยา ทุกคนต้องรำลึกอยู่เสมอว่า ความอิจฉาริษยาคือการที่เราตั้งหน้าตั้งตารอคอยการสูญสิ้นของความโปรดปรานที่คนอื่นได้รับอยู่หรือไม่ก็อยู่ในฐานะคนที่คอยทำลายความโปรดปรานนั้น แต่การคอยมองความโปรดปรานที่ผู้อื่นได้รับและปรารถนาที่จะให้ตัวเองได้รับความโปรดปรานนั้นบ้างและได้เพียรพยายามที่จะได้สิ่งนั้นมา ไม่นับว่าเป็นความอิจฉาริษยา คุณสมบัติประการนี้เองที่เป็นรหัสแห่งความสมบูรณ์ของมนุษย์ ความอิจฉาริษยาเป็นความป่วยไข้ทางจิตประเภทหนึ่งซึ่งส่วนมากแล้วก็จะทำร้ายร่างกายด้วย ดังที่ท่าน(อ)กล่าวว่า “สุขภาพทางร่างกายที่ดีมาจากความอิจฉาริษยาที่น้อยลง”

(3) ในประโยคนี้ ท่านอิมาม(อ)สั่งให้ทุกคนทำงานอย่างบริสุทธิ์ใจโดยปราศจากการโอ้อวด ดังที่ท่านศาสดา(ศ)มีวาจาว่า “สิ่งที่ฉันทักท้วงว่าจะเกิดขึ้นกับประชาชาติของฉันมากที่สุด คือการโอ้อวดในการทำงาน พึงสังวรไว้ การโอ้อวดในการทำงานคือการตั้งภาคี(ชริก)เล็ก” (จากหนังสือ “ซัรฮุนนะฮฺญลละลาอะฮฺชะฮฺ” ของอิมามอะบิลชะฮีด เล่ม 1 หน้า 326)